

BABITS ÉS KRÚDY

Emlékszem arra, hogy még mielőtt a Baumgarten-díj valósággá vált volna és mielőtt biztosak lettünk volna abban, hogy a végrendeletből alapítvány lesz (egy idegorvosnál voltunk Babitscsal, mert meg akarták támadni a végrendeletet...), együtt hazafelé tartva, megszólalt Babits: – Ha létrejön az alapítvány, gondolnunk kell a régi gárdából is kettőre: Krúdyra és Szini Gyulára.

Babits képzeletében tehát kezdettől fogva úgy élt Krúdy Gyula írói alakja, mint akinek igénye lehet elsők között a Baumgarten-díjra.

Amikor először került a díj kiosztásra, Szini Gyulának jutott tanácsadóink egyértelmű jelölése alapján a díj, mint aki leginkább rászorult az elbeszélő prózát író régi Nyugat-generációból.

De a második alkalommal Ambrus Zoltán már Krúdy Gyulát javasolta – aki éppen abban az időben nagyobb betegségen ment át – a tanácsadó testületben, ily formulázással: felhívja a figyelmet a régebbi generáció tagjai közül Krúdy Gyulára és Palágyi Lajosra. Ugyanezen az ülésen Mikes Lajos őt segélyre ajánlotta, Krúdyval egyidejűleg Révész Bélát. Ezt szem előtt tartva mondhatom, hogy a döntés Babits akarata volt és annak a véleményének – egy utcai beszélgetésünkre utalva, hogy Krúdyra gondolni kell majd a díjkiosztásnál – szükségképi következése. Így jutott Krúdy Gyula a második alkalommal a Baumgarten-díjhoz. Babits őt személyesen nem ismerte. Mondta nekem, hogy sohasem látta. A díjkiosztáskor Krúdy nem jelenhetett meg, felesége volt ott és kimentette betegen fekvő férjét.

Néhány hét múlva egy kora délután ismeretlen látogatóm jött Balaton utcai lakásomra. Magas, szikár, beesett arcú alak jött felém, ha nem csalódom, botra támaszkodva. Krúdy Gyula jött megköszönni a Baumgarten-díjat. Oly egyszerűséggel és gyermekdeden viselkedett, végig a kitüntetést hangsúlyozva, amely érte s

melynek nagy visszhangjáról olvasói körében is megemlékezett. A Margitszigeten lakott akkor még és emlékszem arra, hogy megemlítette az első üdvözlők között Rakovszky Ivánt, a volt belügyminisztert, aki – mint a Közmunkatanács elnöke – a Margitsziget gazdája volt.

A látogatás egy negyedóránál nem tartott tovább és a végén mély bánatos tekintetével, szinte súgva, ezeket mondotta: – Hogy lehetne ezt a díjat továbbra is megtartani... Valami olyast válaszoltam, hogy ha még tovább gazdagítja irodalmunkat.

Beteg ember benyomását tette és azt hiszem, azóta se nyerte vissza teljes egészségét.

Később a Baumgarten-könyvtárnak elküldötte abban az időben dedikálva a *Három királyok* címen megjelent könyvét. Sárközi György volt akkor a könyvtárosunk és itt sem mulaszthatom el az alkalmat, hogy hálával ne gondoljak ma is az odaadásra, amellyel szinte megalapozta a 15 éven át a fiatal írók olvasókörének számító Baumgarten-könyvtárat, amely az ostrom alatt elégett, Kosztolányi Dezső ott lehelyezett könyvtárának hatezer kötetével, a Tóth Árpád hagyatékából átvett kis könyvtárral s Babits halála után, a könyvtár mellett elhelyezett szobával, melyben Török Sophie rekonstruálta Babits szobáját, benne a költő úgyszólván egész könyvtárával.

Arra is emlékszem, hogy Babits élvezettel olvasta Krúdy Gyulának ezt a történeti regényét, annak ellenére, hogy benne szembeötlő historiai tévedéseket is talált.

Úgy látom a Babits-archívumból, Krúdy Gyula leveléből, hogy a Baumgarten-díj alkalmából Babitsot is meglátogatta és ez lehetett egyetlen találkozásuk.

Krúdy Gyula levele, amely erre következett, így szól: *„Margitsziget, 1930. január 19. Igen tisztelt uram, nem tudom, hogy mely napon lesz alkalmam Önnek személyesen megköszönni irántam érzett, felejtethetetlenül jólesett rokonszenvét – az egészségemmel, még néha nem diszponálhatok úgy, mint az érzéseimmel. Ha nem is jöhetnék Önhöz, nagyon rövid idő alatt, mint ahogy szeretnék, arra kérem, hogy ha eszébe jutok, ne gondoljon neveletlen fráternek, csak egy izgatott ifjúnak, aki most nem tudja a szavakat, hogy köszönetet mondjon azért az erkölcsi és anyagi kitüntetésért, amely*

az Ön akarata folytán a Baumgarten-örökségből érte. Tiszteletteljes üdvözlettel, igaz híve Krúdy Gyula."

Krúdy Gyula nem tartozott azok közé a prózáirók közé, akik Babitsot különösképpen érdekelték volna. De írásának hangulatát, izességét és művészetét elismerte. Kiemelte azokat a rövidebb írásait, amelyekben kulináris élvezeteit és a korcsmai történeteit, s konyhaművészetet tudta élővé tenni.

Egyszer került szóba közöttünk még Krúdy.

Abban az időben Babits régebbi magyar olvasmányain tartott szemlét és nyilván Krúdyból is olvasott újból. Ebben az időben, hangjavesztetten, szavait írásban adta, Krúdyról szólva, ezeket: „Ő nem az az író, aki utánozható volna.” És hibáztatta, hogy utánozni akarják.

Tudomása volt arról, hogy a fiatalabb írók és irodalomtörténészek egész köre alakult ki Krúdy alakja körül, akiben az újabb magyar próza érdekes, de egyedülálló jelenségét tisztelte – ám nem követendő, de nem is követhető példaként.

*In: Krúdy világa. Gyűjtötte és írta Tóbiás Áron.
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, Budapest, 1964.*